Europees Parlement
2024-2029

Commissie visserij

2026/2074(INI)

17.6.2026

ONTWERPVERSLAG

over het meerjarenplan voor de visserijen die demersale bestanden exploiteren in het westelijke deel van de Middellandse Zee
(2026/2074(INI))

Commissie visserij

Rapporteur: Carmen Crespo Díaz

INHOUD

Blz.

TOELICHTING – SAMENVATTING VAN DE FEITEN EN BEVINDINGEN 3

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT.....6

BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT 11

TOELICHTING – SAMENVATTING VAN DE FEITEN EN BEVINDINGEN

Visserij in de Middellandse Zee maakt deel uit van de geschiedenis, cultuur en identiteit van Europa. Eeuwenlang hebben kustgemeenschappen in het Middellandse Zeegebied hun economische en sociale ontwikkeling opgebouwd rond visserijactiviteiten. Die zorgen niet alleen voor hoogwaardig voedsel voor miljoenen Europese burgers, maar dragen ook bij tot territoriale cohesie, werkgelegenheid en het behoud van diepgewortelde kennis en tradities.

Met de vaststelling van Verordening (EU) 2019/1022 tot vaststelling van een meerjarenplan voor demersale bestanden in het westelijke deel van de Middellandse Zee is tegemoetgekomen aan de noodzaak om te zorgen voor het herstel van bepaalde visbestanden die onder druk staan. De doelstelling om de mariene hulpbronnen duurzaam te exploiteren wordt gedeeld door de sector, de lidstaten en de Europese instellingen. Nu het plan sinds meer dan vijf jaar wordt uitgevoerd, heeft de ervaring echter geleerd dat het huidige regelgevingskader aanzienlijke tekortkomingen vertoont die dringend een grondige herziening vereisen ter verwezenlijking van de gemeenschappelijke doelstelling van de EU om het concurrentievermogen over de hele linie te vergroten.

In deze periode heeft de Middellandse Zeevloot buitengewone inspanningen geleverd om zich aan te passen. Vissers hebben ingestemd met opeenvolgende verlagingen van de visserijinspanning, aanzienlijke economische kosten gemaakt en fors geïnvesteerd om de duurzaamheid van hun activiteiten te verbeteren. De invoering van selectiever vistuig, de toepassing van zwevende scheerborden, het gebruik van selectievere maaswijdten en andere technische verbeteringen tonen aan dat de sector zich inzet voor de instandhouding van bestanden en de vermindering van zijn milieueffecten om te kunnen doorgaan met zijn activiteiten, die in het Middellandse Zeegebied werk verschaffen aan duizenden visserijbedrijven, waarvan de meeste toebehoren aan werkende gezinnen.

Deze inspanningen hebben bijgedragen tot positieve resultaten voor bepaalde bestanden. De praktische uitvoering van het plan heeft echter ook aanzienlijke economische en sociale problemen aan het licht gebracht. In veel gevallen heeft de voortdurende vermindering van het aantal visdagen de activiteit van vaartuigen dicht bij of zelfs onder de minimale winstgevendheidsdrempels gebracht, waardoor de levensvatbaarheid van visserijondernemingen, de generatievernieuwing en het behoud van de werkgelegenheid in kustgemeenschappen in gevaar zijn gekomen.

In deze evaluatie wordt benadrukt dat de methode die momenteel in het kader van het meerjarenplan wordt toegepast, nog steeds een overheersend gewicht toekent aan biologische indicatoren, zonder voldoende rekening te houden met de sociaal-economische gevolgen van beheersbeslissingen. Het gemeenschappelijk visserijbeleid is gebaseerd op drie onlosmakelijk met elkaar verbonden pijlers: milieuduurzaamheid, economische duurzaamheid en sociale duurzaamheid. Geen daarvan valt afzonderlijk te verwezenlijken.

De rapporteur is bijzonder bezorgd over de toepassing van het begrip “meest kwetsbare bestand”, dat heeft geleid tot een rigide inspanningsbeheerssysteem op basis van de logica van zogenaamde verstikkingssoorten. Deze aanpak houdt onvoldoende rekening met de realiteit van de gemengde visserij in de Middellandse Zee, die wordt gekenmerkt door de gelijktijdige vangst van meerdere soorten en door een grote operationele diversiteit tussen regio’s en vlootsegmenten.

Daarom wordt in het verslag een ambitieuze hervorming van de verordening voorgesteld om de werking ervan aan te passen aan de werkelijke kenmerken van de visserij in de Middellandse Zee. De voorgestelde wijzigingen omvatten de schrapping van de definitie van het “meest kwetsbare bestand”, de expliciete opname van sociaal-economische criteria in de besluitvorming en bij de toewijzing van visdagen, en de hervorming van artikel 4 om het gemengde karakter van deze visserijtakken volledig te erkennen.

Ook wordt voorgesteld flexibiliteitsmechanismen in te voeren die reeds in andere meerjarenplannen van de Europese Unie bestaan, waaronder stabilisatoren die de jaarlijkse vermindering van de visserijinspanning beperken, overdrachten tussen opeenvolgende jaren en voorspelbaarder beheerssystemen die bedrijven in staat stellen hun activiteiten en investeringen op middellange en lange termijn te plannen.

Specifieke aandacht moet ook uitgaan naar de bijzondere situatie van bepaalde visserijtakken. De visserij op blauwrode diepzeegarnaal is een uitstekend voorbeeld van al te complexe regelgeving, omdat hiervoor zowel een quotaregeling als beperkingen op het aantal visdagen gelden. Deze dubbele beperking heeft tot aanzienlijke economische en operationele problemen geleid en daarom wordt in het verslag ertoe opgeroepen deze met spoed op te heffen.

Om het visserijbeheer in de Middellandse Zee te verbeteren moet ook de wetenschappelijke basis voor besluiten worden versterkt. De beschikbaarheid van betrouwbare gegevens, coördinatie tussen nationale, Europese en regionale wetenschappelijke instanties en samenwerking met de Algemene Visserijcommissie voor de Middellandse Zee zijn essentiële elementen om transparante en weloverwogen besluiten te waarborgen. Evenzo is het noodzakelijk de daadwerkelijke effecten van de reeds vastgestelde maatregelen naar behoren te beoordelen alvorens verdere verlagingen van de vangstmogelijkheden te overwegen.

De duurzaamheid van de visserij in de Middellandse Zee hangt niet alleen af van de Europese vloten. Het voortbestaan van illegale, ongemelde en ongereglementeerde visserijactiviteiten in het Middellandse Zeegebied en de verschillen in nalevingsniveau tussen kustlanden leiden tot oneerlijke concurrentie en brengen de inspanningen van Europese vissers in gevaar. In het verslag wordt daarom gepleit voor versterking van de regionale samenwerking, de rol van de Algemene Visserijcommissie voor de Middellandse Zee en de controle-, inspectie- en bewakingscapaciteit van zowel de lidstaten als het Europees Bureau voor visserijcontrole.

Visserij is ook een strategische sector voor de Europese Unie. In een geopolitieke context die wordt gekenmerkt door het toenemende belang van strategische autonomie en voedselzekerheid, is de Europese visserijproductie een essentiële troef die moet worden beschermd en versterkt. De instandhouding van een moderne, concurrerende en duurzame vloot is een essentiële voorwaarde om de afhankelijkheid van invoer uit derde landen te verminderen en de voorziening van de Europese consument met visserijproducten van hoge kwaliteit te waarborgen.

Tot slot acht de rapporteur het absoluut noodzakelijk dat de toekomstige herziening van het meerjarenplan voor het westelijke deel van de Middellandse Zee deel uitmaakt van een bredere inspanning om het gemeenschappelijk visserijbeleid te vereenvoudigen en te moderniseren. De Europese regelgeving moet de duurzaamheid van de visbestanden blijven waarborgen, maar moet ook begrijpelijker en evenrediger zijn en beter zijn afgestemd op de

operationele realiteit van de sector. Het concurrentievermogen van de Europese vloot, generatievernieuwing, innovatie en economische winstgevendheid moeten opnieuw centraal staan in het visserijbeleid van de EU.

Dit verslag heeft tot doel daartoe bij te dragen door middel van een evenwichtig voorstel dat ecologische duurzaamheid, economische levensvatbaarheid en sociale cohesie combineert en een toekomst waarborgt voor de visserij in de Middellandse Zee en de gemeenschappen die daarvan afhankelijk zijn.

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

over het meerjarenplan voor de visserijen die demersale bestanden exploiteren in het westelijke deel van de Middellandse Zee
(2026/2074(INI))

Het Europees Parlement,

– gezien het meerjarenplan voor de visserijen die demersale bestanden exploiteren in het westelijke deel van de Middellandse Zee,

– gezien artikel 3, lid 3, van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU), artikel 4, artikel 43, lid 3, en artikel 191 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU), en artikel 37 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie,

– gezien Verordening (EU) nr. 1380/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2013 inzake het gemeenschappelijk visserijbeleid, tot wijziging van Verordeningen (EG) nr. 1954/2003 en (EG) nr. 1224/2009 van de Raad en tot intrekking van Verordeningen (EG) nr. 2371/2002 en (EG) nr. 639/2004 van de Raad en Besluit 2004/585/EG van de Raad (hierna "GVB-verordening" genoemd),

– gezien Verordening (EU) 2019/1022 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 tot vaststelling van een meerjarenplan voor de visserijen die demersale bestanden exploiteren in het westelijke deel van de Middellandse Zee en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 508/2014,

– gezien Verordening (EU) 2019/1241 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 betreffende de instandhouding van visbestanden en de bescherming van mariene ecosystemen door middel van technische maatregelen, tot wijziging van de Verordeningen (EG) nr. 1967/2006 en (EG) nr. 1224/2009 van de Raad en de Verordeningen (EU) nr. 1380/2013, (EU) 2016/1139, (EU) 2018/973, (EU) 2019/472 en (EU) 2019/1022 van het Europees Parlement en de Raad, en tot intrekking van de Verordeningen (EG) nr. 894/97, (EG) nr. 850/98, (EG) nr. 2549/2000, (EG) nr. 254/2002, (EG) nr. 812/2004 en (EG) nr. 2187/2005 van de Raad,

– gezien Verordening (EU) 2023/2053 van het Europees Parlement en de Raad van 13 september 2023 tot vaststelling van een meerjarig beheersplan voor blauwvintonijn in het oostelijke deel van de Atlantische Oceaan en in de Middellandse Zee, tot wijziging van Verordeningen (EG) nr. 1936/2001, (EU) 2017/2107 en (EU) 2019/833, en tot intrekking van Verordening (EU) 2016/1627,

– gezien Verordening (EU) 2023/2842 van het Europees Parlement en de Raad van 22 november 2023 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1224/2009 van de Raad, en tot wijziging van Verordeningen (EG) nr. 1967/2006 en (EG) nr. 1005/2008 van de Raad en Verordeningen (EU) 2016/1139, (EU) 2017/2403 en (EU) 2019/473 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft visserijcontrole,

– gezien het verslag over de toestand van de visserij in de Middellandse Zee en de Zwarte

Zee van de Algemene Visserijcommissie voor de Middellandse Zee (GFCM) van de Voedsel- en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties (FAO),

– gezien Richtlijn 2008/56/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 2008 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het beleid ten aanzien van het mariene milieu (kaderrichtlijn mariene strategie),

– gezien Richtlijn 2014/89/EU van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 tot vaststelling van een kader voor maritieme ruimtelijke planning (richtlijn maritieme ruimtelijke planning),

– gezien het verslag van het Wetenschappelijk, Technisch en Economisch Comité voor de visserij (WTECV) van 10 december 2020 over de sociale dimensie van het GVB (WTECV 20-14),

– gezien zijn resolutie van 11 mei 2023 over een sterke en duurzame algensector in de EU,

– gezien zijn resolutie van 19 januari 2023 over de situatie van de kleinschalige visserij in de EU en de vooruitzichten voor de toekomst,

– gezien zijn resolutie van 18 januari 2024 over de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van het gemeenschappelijk visserijbeleid en toekomstperspectieven,

– gezien de mededeling van de Commissie van 5 juni 2025 getiteld “Het Europees oceaanpact” (COM(2025)0281),

– gezien het rapport van Enrico Letta van april 2024 getiteld “Much more than a market” (Veel meer dan een markt),

– gezien het rapport van Mario Draghi van 9 september 2024 getiteld “The future of European competitiveness” (De toekomst van het Europese concurrentievermogen),

– gezien de politieke beleidslijnen voor de volgende Europese Commissie 2024-2029 van 18 juli 2024,

– gezien de mededeling van de Commissie van 29 januari 2025 getiteld “Het EU-kompas voor concurrentievermogen” (COM(2025)0030),

– gezien de mededeling van de Commissie van 16 oktober 2025 getiteld “Pact voor het Middellandse Zeegebied: één zee, één pact, één toekomst”,

– gezien de mededeling van de Commissie van 6 juni 2025 getiteld “Duurzame visserij in de EU: stand van zaken en oriëntaties voor 2026” (COM(2025)0296),

– gezien artikel 55 van zijn Reglement, alsook artikel 1, lid 1, punt e), van en bijlage 3 bij het besluit van de Conferentie van voorzitters van 12 december 2002 betreffende de procedure inzake het verlenen van toestemming voor het opstellen van initiatiefverslagen,

– gezien het verslag van de Commissie visserij (A10-0000/2026),

A. overwegende dat de Middellandse Zee een van de meest diverse mariene regio's ter wereld is, kustgemeenschappen en -economieën ondersteunt die al duizenden jaren lang van visserij afhankelijk zijn, aan de wieg van beschavingen stond en een fundamentele pijler van de culturele, historische en economische identiteit van Europa vormt;

B. overwegende dat de visserijsector in het Middellandse Zeegebied van essentieel belang is voor de werkgelegenheid, de territoriale cohesie en de voedselzekerheid in de EU;

C. overwegende dat de vissersvloten in de Middellandse Zee hun visserijinspanning de afgelopen zeven jaar fors hebben moeten verminderen en dat deze vermindering in sommige segmenten, zoals de Spaanse trawlervloot, meer dan 44 % bedraagt;

D. overwegende dat de vissersvloot, met name in de Middellandse Zee, aanzienlijke inspanningen heeft geleverd om zich aan te passen en te innoveren in de richting van duurzamere praktijken, met name in het trawlersegment;

E. overwegende dat de compenserende maatregelen voor de vloot in de Middellandse Zee de sociaal-economische gevolgen van de vermindering van de visserijinspanning gedeeltelijk hebben weten te verzachten maar ontoereikend zijn om de levensvatbaarheid van de sector op lange termijn te waarborgen;

F. overwegende dat het WTECV en de GFCM erop hebben gewezen dat zich in de wetenschappelijke gegevens over demersale bestanden in de Middellandse Zee aanzienlijke lacunes blijven voordoen, waardoor het moeilijk is deze naar behoren te beoordelen;

G. overwegende dat het koppelen van de visserijinspanning aan de meest kwetsbare bestanden de facto heeft geleid tot "verstikkingssoorten", met onevenredige gevolgen voor de gemengde visserij en de economische levensvatbaarheid van de sector;

H. overwegende dat het meerjarenplan voor het westelijke deel van de Middellandse Zee na vijf jaar uitvoering gemengde resultaten heeft opgeleverd, met positieve tekenen van herstel voor bepaalde bestanden, zoals roze diepzeegarnaal, terwijl andere bestanden, met name heek als het meest kwetsbare bestand, zich trager herstellen;

I. overwegende dat het meerjarenplan voor het westelijke deel van de Middellandse Zee geen meerjarige flexibiliteits- en stabilisatiemechanismen omvat die in andere meerjarenplannen van de EU zijn opgenomen, waardoor rechtsonzekerheid en economische onvoorspelbaarheid ontstaan;

J. overwegende dat het gemengde karakter van de visserij in de Middellandse Zee, waar meerdere soorten tegelijk worden gevangen, adaptieve beheersmaatregelen vereist die rekening houden met de selectiviteit van de vloot, innovatie van het vistuig en sociaal-economische veerkracht;

K. overwegende dat illegale, ongemelde en ongereglementeerde visserij (IOO-visserij) en de activiteiten van vloten van derde landen in de Middellandse Zee nog steeds onvoldoende worden gecontroleerd, met negatieve gevolgen voor de visbestanden en het concurrentievermogen van de Europese vloot;

L. overwegende dat de visserijsector aantrekkelijker moet worden gemaakt om

generatievernieuwing te waarborgen, het concurrentievermogen ervan te verbeteren en de levensvatbaarheid ervan te garanderen;

M. overwegende dat het Europees Fonds voor maritieme zaken, visserij en aquacultuur van essentieel belang is voor het verbeteren van de duurzaamheid en het concurrentievermogen van de visserij- en aquacultuursector, het ondersteunen van plaatselijke actiegroepen voor de visserij en het versterken van de ontwikkeling van kustgemeenschappen, en daarom moet worden gehandhaafd als een specifiek fonds met voldoende financiering;

Hervorming van het meerjarenplan voor het westelijke deel van de Middellandse Zee

1. dringt er bij de Commissie op aan uiterlijk op 1 december 2026 een wetgevingsvoorstel in te dienen voor een grondige hervorming van Verordening (EU) 2019/1022, door de volgende aspecten te wijzigen:

   A) de bestaande regels inzake vermindering van de visserijinspanning in artikel 4, lid 3, te vervangen door een specifieke aanpak voor het beheer van gemengde visserij, zoals toegepast in andere meerjarenplannen, waarbij de beperking van visdagen als gevolg van "verstikkingssoorten" wordt afgeschaft;

   B) adaptieve flexibiliteitsmechanismen in te voeren, zoals de overdracht tussen opeenvolgende jaren van ten minste 10 % van de vangstmogelijkheden, en tweejaarlijkse cycli voor het beheer van de visserijinspanning vast te stellen, om vissers en de verwerkende sector voorspelbaarheid op lange termijn te bieden;

   C) stabilisatoren in te bouwen die de verlaging en verhoging van het aantal visdagen beperken tot 20 %, op voorwaarde dat een minimale winstgevendheidsdrempel wordt overschreden, door de sociaal-economische gevolgen expliciet in de besluitvorming op te nemen (artikel 3);

2. is ingenomen met het verzoek om input voor een effectbeoordeling van het meerjarenplan dat de Commissie op 26 mei 2026 heeft gepubliceerd, alsook met haar toezegging om de sociaal-economische gevolgen van de uitgevoerde maatregelen te beoordelen;

3. verzoekt de Commissie verplicht overleg te plegen met alle relevante belanghebbenden, met name de adviesraad voor de Middellandse Zee, regionale wetenschappelijke organen, vissersorganisaties en de verwerkende industrie, alvorens verdere beperkingen vast te stellen;

4. verzoekt de Commissie de specifieke situatie van de visserij op blauwrode diepzeegarnaal, de enige soort waarvoor tegelijkertijd twee dwangmaatregelen gelden, namelijk het quotasysteem en de beperking van visdagen, dringend te herzien om deze dubbele regeldruk weg te nemen die bijzonder ernstige gevolgen heeft gehad voor de economische en operationele levensvatbaarheid van deze visserij in het westelijke deel van de Middellandse Zee;

Versterking van het visserijbeheer in de Middellandse Zee: wetenschap, monitoring en regionale samenwerking

5. verzoekt de Commissie en de lidstaten de coördinatie van wetenschappelijk visserijonderzoek met de meest actuele gegevens op Europees, nationaal en regionaal niveau te versterken en de interoperabiliteit en uitwisseling tussen databanken van de EU, de GFCM en nationale technische instellingen te verbeteren;

6. is ernstig bezorgd over meldingen van IOO-visserij door derde landen in de Middellandse Zee, ook in exclusieve economische zones van lidstaten; benadrukt dat er een Europees bureau voor invoercontrole moet worden opgericht om te voorkomen dat IOO-producten de interne markt binnenkomen;

7. dringt er bij de Commissie op aan de regionale samenwerking te versterken door het meerjarenplan voor het westelijke deel van de Middellandse Zee te integreren in het bredere kader van het nabuurschapsbeleid van de EU; is ingenomen met de doelstellingen van het pact voor de Middellandse Zee om nauwer samen te werken op het gebied van visserijgovernance, controle, inspectie, monitoring en bewaking met betrekking tot IOO-visserij;

Zorgen voor billijke steun voor de visserij in de Middellandse Zee

8. verzoekt de Commissie en de lidstaten een afgeschermd budget van ten minste 7,29 miljard EUR toe te wijzen ter ondersteuning van de modernisering en vernieuwing van de vloot (met inbegrip van selectief vistuig, emissiearme motoren en digitale monitoring), tijdelijke stopzettingen en programma's voor economische diversificatie;

9. dringt er bij de Commissie op aan een wetgevingspakket ter vereenvoudiging voor te stellen om het concurrentievermogen van het gemeenschappelijk visserijbeleid te waarborgen, met inbegrip van een gerichte herziening van de verordening inzake het meerjarenplan voor demersale bestanden in het westelijke deel van de Middellandse Zee, en daarin de in dit verslag genoemde wijzigingen en aanpassingen op te nemen;

10. verzoekt de Commissie, alvorens verdere verlagingen van de vangstmogelijkheden in te voeren, voldoende tijd te geven om de reeds genomen maatregelen meetbare resultaten te laten opleveren en de biologische, economische en sociale gevolgen ervan naar behoren te kunnen beoordelen;

11. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad en de Commissie.

BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT

Overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement verklaart de rapporteur in het verslag input te hebben opgenomen over aangelegenheden in verband met het onderwerp van het dossier die in het kader van de opstelling van het ontwerpverslag door haar is ontvangen van de volgende belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister[1] vallen, of van de volgende vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades:

1. Belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister vallen
Europêche
EBFA
CEPESCA
FNCP
FAAPE – Federación Andaluza de Asociaciones Pesqueras
FACOPE
Coldiretti Pesca
AndMuPes
FENAPA
EJF
EBCD
2. Vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades
Geen

De bovenstaande lijst is opgesteld onder de exclusieve verantwoordelijkheid van de rapporteur.

De rapporteur verklaart dat aan natuurlijke personen die met hun naam en/of functie in de lijst worden vermeld privacyverklaring nr. 484 van het Europees Parlement (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do) is verstrekt, waarin de voorwaarden voor de verwerking van hun persoonsgegevens en de rechten in verband met die verwerking worden toegelicht.

[1] Interinstitutioneel Akkoord van 20 mei 2021 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over een verplicht transparantieregister (PB L 207 van 11.6.2021, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).